

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 2

Gemeente Den Haag, 31 januari 2024

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Margien Oepts

Plv. voorzitter

Joris Molenaar

Lid

Frederik Pöll

Lid

Secretaris:

Kirsten van der Plas

BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Beeklaan 496

20240131 B/202325283

Bouwen: het vergroten van de woning Beeklaan 496 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder kon de commissie zich een vergroting van de bestaande kap voorstellen, maar heeft zij niet ingestemd met het voorgestelde ontwerp. Hoewel in het voorliggende aangepaste ontwerp stappen zijn gezet kan zij er niet mee instemmen en herhaalt het eerder gegeven advies.

De bestaande architectuur kenmerkt zich door een hoge ensemblewaarde en rijke architectuur. Het uitbreiden van het bestaande schild is denkbaar indien sprake is van een schildkap rondom. Slechts op de grens met de belending binnen dezelfde architectonische eenheid (zuidzijde) is een rechte (wacht)gevel voorstelbaar. De architectonische eenheid dient met een schuin zijschild te worden beëindigd. De commissie is positief over de voorgestelde dakbedekking in natuurleien (schubleienbedekking) Zij stemt echter niet in met de uitbouw aan de achterzijde, hoewel de uitbouw aanzienlijk is verkleind is deze in uitwerking nog altijd te fors en te grof en vooral in het zicht vanuit de Pijnboomstraat. Ten aanzien van de detaillering ziet de commissie progressie maar zij constateert dat de details niet gelijk zijn aan de bestaande verfijnde detaillering. Uitgangspunt is de bestaande hoogwaardige en verfijnde detaillering van het architectonisch; een precieze aansluiting is essentieel om een zorgvuldig eindbeeld te borgen. Alle te gebruiken materialen en kleuren dienen te worden afgestemd op de bestaande en omliggende architectuur en te worden gespecificeerd.

2 Edisonstraat 2, 2A, 4, 6 en Galileistraat 135 en 137

20240131 B/202326835

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van de winkels en woningen Edisonstraat 2, 2A, 4, 6 en woningen Galileistraat 135 en 137 tot 10 woningen, het verlengen van het dakschild en het wijzigen van de gevel.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

Eerder kon de commissie zich wijzigingen aan de onderhavige panden voorstellen maar stemde zij niet in met het ontwerp.

Het plan deed onvoldoende recht aan de cultuurhistorische waarde van het gemeentelijk beschermd stadsgezicht, de geschiedenis van de locatie met pandsgewijze kappen en de in de archiefbeelden zichtbare architectonische kwaliteit. Zij vroeg het ontwerp nader af te stemmen op de verschillende onderdelen van het architectonische ensemble.

De commissie is positief over de hoofdopzet in het voorliggende aangepaste ontwerp. Er is zorgvuldiger gerelateerd aan de hiërarchie binnen de bestaand gevel. Het ontwerp is echter nog niet goed in detail te beoordelen aangezien er sprake is van inconsequenties in het tekenwerk. Het dakaanzicht komt niet overeen met de geveltekeningen. De commissie vraagt dit aan te passen waarbij de voorgestelde dakvlakken parallel aan de gevels dienen te zijn. Ook de detaillering komt niet overeen met de overige bouwkundige tekeningen. De aanpassingen dienen zorgvuldig te worden verankerd in de details. De commissie vraagt om een passende hoogwaardige en rijke detaillering, aansluitend bij de oorspronkelijke architectuur en met hoogwaardige materialen. De materiaal- en kleurstaat dient compleet te worden gemaakt, inclusief kleurspecificaties en -nummers.

De commissie constateert dat de eerdere vliesgevel ter plaatse van het tussenlid is komen te vervallen en het tussenlid in licht terugliggend metselwerk is getekend. Dit levert de gewenste hechting met de bestaande gevelwand de Edisonstraat op. De commissie vraagt echter om de toog boven het venster op de 1^e verdieping te laten vervallen. Tevens vraagt zij aandacht voor een bij de architectuur passende voordeur. In de Galileistraat is de dakrand teruggebracht tot het oorspronkelijke niveau en wordt gevelbeëindiging opgemetseld conform de oorspronkelijke situatie. De commissie heeft waardering voor het terugbrengen van de oorspronkelijke metselwerk kuif en het verwijderen van de huidige witte verlaag op de begane grond. Het opmetselen van de dakrand, het terugbrengen van de metselwerk kuif en het rondom terugleggen van het hekwerk maakt het erachter gelegen terras nu minder dominant in het straatbeeld.

3 Haagsestraat 28 E

20240131 B/2023-00690

Bouwen: het vergroten van de woning Haagsestraat 28 E door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich een dakopbouw met de gekozen hoofdopzet op deze woning voorstellen, maar stemt op enkele onderdelen van de architectonische uitwerking nog niet in met het voorliggende ontwerp.

Het bestaande bouwblok kenmerkt zich door een markant vormgegeven hoek. De voorgestelde dakkapel met Frans balkon op deze hoek concurreert te veel met de bestaande rijke architectuur. Het dakschild dient op de hoek vrij te blijven van openingen. In de gevel aan de Gentsestraat zijn dakkapellen voorstelbaar. De commissie vraagt echter om de dakkapellen zorgvuldig uit te lijnen op de onderliggende architectuur en deze in breedte ondergeschikt te maken aan de onderliggende kozijnen of één maat dakkapel aan te houden in een eigen, zelfstandig ritme.

De commissie vraagt met een toekomstig beeld van het gehele bouwblok de verhouding en het ritme van de dakkapellen inzichtelijk te maken.

Aan de achterzijde is de gevel ter plaatse van het dakterras geen wachtgevel maar een zichtgevel. De commissie beoordeelt stuc op deze plek dan ook als te laagwaardig als gevelbekleding, deze gevel dient van een metselwerk uiterlijk te worden voorzien. Dit geldt tevens voor alle schoorstenen. De hekwerken van het terras dienen verder te worden teruggelegd van de dakranden. De commissie vraagt om een zorgvuldige detaillering, aansluitend bij de oorspronkelijke architectuur en met hoogwaardige materialen, voorzien van maatvoering. De materiaal- en kleurstaat dient compleet te worden gemaakt, inclusief kleurspecificaties en -nummers. De benaming van de gevels nieuwe situatie dient aangepast te worden.

4 Harstenhoekstraat 35

20240131 B/202329097

Bbouwen (beginselaanvraag): het vergroten van de woning Harstenhoekstraat 35 door het maken van een dakopbouw.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie stemt in beginsel in met het voorgestelde ontwerp. De keuze voor een schild aan de voorzijde en een setback met terras aan de achterzijde is geëigend op dit bouwblok. De tekening van het totale blok met extra bouwlaag maakt inzichtelijk dat het schild het eigen ritme van openingen kan hebben.

Voor de uitwerking van beginselplan naar bouwplan vraagt de commissie aandacht voor het volgende:

- De getekende bestaande situatie geeft de werkelijkheid niet goed weer. Een kloppende bestaande situatie is essentieel om de hechting van de nieuwe dakopbouw aan de bestaande architectuur zorgvuldig te kunnen beoordelen;
- De commissie vraagt om een verfijnde detaillering, aansluitend bij de oorspronkelijke architectuur en met hoogwaardige materialen. De boeiboorden in de achtergevel en wachtgevel zijn te fors;
- Aan de achterzijde dient het hekwerk van het terras binnen de contour van het schild te blijven d.w.z. ongeveer een meter van de erfrens te blijven zodat deze niet voorbij het schild steekt.

5 Johannes Camphuijsstraat 109

20240131 B/202329946

Bouwen: het vergroten van de woning Johannes Camphuijsstraat 109 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Hoewel de commissie zich een dakopbouw op dit bouwblok kan voorstellen, stemt zij niet in met het voorstel.

Het bestaande bouwblok is symmetrisch met als uitzondering het zelfstandige pand op nummer 97/99 op de kop. De commissie beoordeelt de keuze voor een schild als zorgvuldig in relatie tot de onderliggende architectuur. Voor een zorgvuldige beëindiging van een volledige toekomstige extra bouwlaag is het met een schuin zijschild beëindigen van de architectonische eenheid essentieel, waarbij het hoekpunt als zelfstandig leesbaar blijft. De commissie beoordeelt de maat van de dakkapellen als te fors in relatie tot het resterende dakvlak en vraagt de dakkapellen in maat terug te brengen. De commissie kan de verticale witte streken in de gevelaanzichten niet duiden en beoordeelt deze als storende onderbrekingen van het meanderend natuurleien schild. Zij vraagt om de voorgestelde hoekkepers en kilkepers tevens in natuurleien door te dekken zodat er een ononderbroken dekking ontstaat. De aansluiting op de dakkapellen dient met een verholten goot te worden uitgevoerd.

De commissie stemt niet in met de open-dichtverhouding in de achtergevel. Het rechterraam – ter hoogte van de keuken – verhoudt zich ongelukkig tot de bestaande onderliggende gevel. De commissie vraagt om de maatvoering van de openslaande deuren in de begane grond aan te houden. Het hekwerk ter plaatse van het terras heeft te grote impact op het binnenterrein, de commissie vraagt om het hekwerk verder terug te leggen van de dakranden.

Op het niveau van de detaillering merkt de commissie op dat de horizontale details ontbreken. Tevens vraagt zij om alle overgangen en aansluitingen zorgvuldig te detailleren. De aansluiting op dakkapellen dient met verholten goot uitgevoerd te worden. De commissie constateert dat het gootoverstek niet als bestaand is getekend.

6 Schaarsbergenstraat 140

20240131 B/2023-00669

Bouwen: het vergroten van de woning Schaarsbergenstraat 140 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich een dakopbouw met de gekozen hoofdopzet op deze woning voorstellen, maar stemt op enkele onderdelen van de architectonische uitwerking nog niet in met het voorliggende ontwerp.

De commissie onderschrijft de keuze voor een doorgemetselde gevel met behoud van de bestaande dakrand, deze is een belangrijke drager in het straatbeeld. Aan de overzijde van de straat is op nummer 115 een gemetselde dakopbouw met behoud van de bestaande dakrand gerealiseerd. In de voorgevel is in open-dichtverhouding zorgvuldig uitgelijnd op de bestaande architectuur. In de achtergevel beoordeelt de commissie stuc als een te laagwaardig materiaal als gevelbekleding.

Deze gevel dient van een metselwerk uiterlijk te worden voorzien. Zowel in de voor- als in de achtergevel dient het metselwerk met 3 koppen de hoek om te worden gezet ten behoeve van een stevig overhoeks beeld. Het rookgasafvoer kanaal is storend in het zicht, het doormetselen van de bestaande schoorsteen is geëigend. De donkergrijze kleurstelling van de kozijnen in de achtergevel komt niet voor in de bestaande gevelwand. Zowel in toe te passen materialen als in kleurenpalet dient zorgvuldig te worden gehecht aan de bestaande architectuur.

Op het niveau van de detaillering is een zinken kraal geëigend in plaats van de voorgestelde platte daktrim. De wachtgevels dienen nog te worden aangevuld. Om de inpassing van het plan in zijn omgeving goed te kunnen beoordelen ziet de commissie graag bij een volgende behandeling van dit plan een tekening van het ontwerp in context van het architectonische ensemble voorgelegd.

7 Stevinstraat 206

20240131 B/202326525

Bouwen: het veranderen en vergroten van de woning Stevinstraat 206 door het vervangen van een dakkapel.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Nieuwe informatie toont aan dat, voor Stevinstraat 190A, binnen hetzelfde dakschild een dakuitbouw is geaccordeerd en gerealiseerd. Deze uitbouw is in positie, afmetingen en vormgeving vergelijkbaar met de onderhavige. De commissie stemt om voornoemde reden alsnog in met het onderhavige voorstel.

8 Vissershavenstraat 43

20240131 B/202326187

Bouwen: het vergroten van het woning Vissershavenstraat 43 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie stemt in met de voorgestelde typologie. Het aan de voorzijde doortrekken/verlengen van het bestaande dakschild levert de gewenste hechting op. De commissie stemt echter niet in met de architectonische uitwerking.

In de achtergevel is boven de bestaande dakrand gemetseld en een schild getekend. Dit principe is voorstelbaar maar levert te veel horizontalen op in het beeld van de achtergevel. Tevens springt de achtergevel terug. De commissie vraagt om de bestaande dakrand te verwijderen en vanuit de bestaande gevel recht door de metselen. Dit levert een rustiger beeld op. Uitvoering van de wachtgevels in keramische afwerking is voorwaardelijk voor dit voorstel.

Op het niveau van de detaillering merkt de commissie op dat de horizontale detaillering ontbreekt. Voor een zorgvuldige hechting dienen de kozijnen als blokprofiel te worden getekend. De commissie vraagt om een zorgvuldige detaillering, aansluitend bij de oorspronkelijke architectuur en met hoogwaardige materialen. De materiaal- en kleurstaat dient compleet te worden gemaakt, inclusief kleurspecificaties en -nummers. Bij gemetselde dakopbouwen is een nauwkeurige afstemming van het nieuwe metselwerk op het bestaande bepalend voor het realiseren van een goed eindbeeld. Daarom vraagt de commissie om duidelijk op de tekening aan te geven dat de nieuwe gevel conform de bestaande zal worden uitgevoerd, namelijk met hetzelfde type en kleur steen, hetzelfde type en kleur voeg, en hetzelfde metselverband.

9 Weteringkade 9 en 9A en Scheepmakersstraat 2 en 4

20240131 B/202220090

Bouwen: het in- en uitwendig veranderen en vergroten van het hotel Weteringkade 9, 9A, Scheepmakersstraat 2 en het kinderdagverblijf Scheepmakersstraat 4.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder heeft de commissie zich positief uitgelaten over de waardering voor de bestaande architectuur en het voornemen deze te herstellen. De commissie achtte het ontwerp, als een samenhangend geheel ontworpen en passend bij de functie, relatief fors maar voorstelbaar op deze locatie. Het feit dat de omliggende straatprofielen relatief breed zijn alsmede de ruime ligging door de afgeronde hoek er tegenover is hier een belangrijke factor in. Op onderdelen van de architectonische uitwerking stemde de commissie nog niet in met het ontwerp.

In het voorliggende aangepaste ontwerp zijn stappen gezet, de commissie stemt er op enkele onderdelen van de architectonische uitwerking nog niet mee in:

- Aan de Weteringkade dient de architectonische eenheid met een schuin zijschild te worden beëindigd;
- Het hoektorentje oogt nog te iel en te veel repetitief in relatie tot de algehele gevelcompositie. Het doorstapelen van de erkers over vier verdiepingen en het door de kap heen trekken van de bovenste erker tegen een opgemetseld achtervlak draagt hier negatief aan bij. Er dient sprake te zijn van een compositorisch logische opbouw boven het dak. De toren mag zich meer alzijdig verzelfstandigen en zodoende worden aangezet als markant hoekaccent;
- De commissie mist een duidelijke onderbouwing van de nieuw toe te passen kleuren en materialen. Zij vraagt om het nieuwe materialen- en kleurenpalet voort te laten komen uit de bestaande kwaliteiten die onder andere in de Scheepmakersstraat nog zichtbaar zijn. Een kleuronderzoek ter onderbouwing van de keuzes vastgelegd in een gespecificeerde kleur- en materiaalstaat is wenselijk;
- Ter plaatse van het kinderdagverblijf beoordeelt de commissie het doorzetten van de bestaande open-dichtverhouding als zorgvuldig; er is sprake van een meer vereenvoudigde gevelcompositie.

- De wachtgevel ter plaatse van de groene gevel is nu hoogwaardig afgewerkt;
- Ten aanzien van de detaillering beoordeelt de commissie deze in het algemeen als zorgvuldig. Zij vraagt om inzichtelijk te maken hoe de overgang van het oude naar het nieuwe metselwerk is gedacht en duidelijk aan te geven wat wel/niet wordt gesloopt en op welke wijze er met verkrijging van het benodigde gevel reliëf wordt aangeheeld en gereinigd en gevoegd;
- Bij metselen vanuit de bestaande gevel is een nauwkeurige afstemming van het nieuwe metselwerk op het bestaande bepalend voor het realiseren van een goed eindbeeld. Daarom vraagt de commissie om duidelijk op de tekening aan te geven dat de nieuwe gevel conform de bestaande zal worden uitgevoerd, namelijk met hetzelfde type en kleur steen, hetzelfde type en kleur voeg, en hetzelfde metselverband.

Margien Oepts

Plv. voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag